

zijn met een exemplaar van de editie van 1916 welke zich bij een jong consulaats-ambtenaar bleek te bevinden.

Tot ongeveer 1 juni bleven de ministers in *Grosvenor House* wonen. Zij hadden elk van het gezantschap een bedrag gekregen om wat kleren aan te schaffen. Verscheidenen hunner waren bij tijd en wijle de wanhoop nabij. Van Kleffens had op 10 mei zijn vrouw naar Engeland meegenomen, maar de negen ministers die op 13 mei uit Den Haag vertrokken waren, hadden besloten, hun gezinnen achter te laten, teneinde te voorkomen dat men zou zeggen dat zij slechts zichzelf en de hunnen in veiligheid hadden willen brengen – wat hing die gezinnen, wat hing hunzelf boven het hoofd? Op zaterdag 18 mei hielden zij in een grote leegstaande slaapkamer van *Grosvenor House* hun eerste formele vergadering. Er viel een belangrijk besluit: er zouden voortaan notulen gemaakt worden. De Geer had in augustus '39, toen hij zijn tweede kabinet geformeerd had, vastgesteld dat van het kabinetsberaad geen enkel verslag zou worden gemaakt¹ – men was het er over eens dat nu anders gehandeld moest worden. Albarda nam de taak op zich, de notulen bij te houden.² 'Aanvankelijk', zo verklaarde hij in '46, 'schreef ik weinig op, bang zijnde dat voor het geval van een invasie der Duitsers' (die hadden de kust van het Kanaal bereikt – zouden zij, van België en Noord-Frankrijk uit, de rest van Frankrijk links laten liggen en eerst in Engeland landen?) 'deze notulen in hun handen zouden vallen.'³ Albarda was de enige niet die het mogelijk achtte, spoedig Londen te moeten verlaten. In de ochtend van 21 mei zocht van Kleffens, inmiddels met Dijkhoorn en Welter uit Parijs teruggekeerd, de Britse minister van

¹ Verscheidene ministers plachten nadien voor zichzelf aan te tekenen wat zij onthouden moesten; de koningin ontving op gezette tijden beknopte overzichten van genomen besluiten, maar die overzichten hadden in de regel slechts op weinig belangrijke punten betrekking – de helft werd in beslag genomen door voorstellen tot het verlenen van onderscheidingen. ² Eind augustus '40 werd besloten dat zij voortaan in elke volgende vergadering voorgelezen zouden worden; er werden geen afschriften of andere kopieën van gemaakt. Volledigheidshalve voegen wij toe dat Albarda t.e.m. 30 mei '41 als notulist opgetreden is. Hij werd toen ziek en de vergadering van 3 juni '41 werd door van Boeyen genotuleerd. Van 10 juni af hield Bolkestein de notulen bij en dat is tot eind augustus '44 zo gebleven, zij het dat Albarda soms als vervanger optrad en dat mr. J. A. W. Burger van 4 april t.e.m. 20 juni '44 (Bolkestein was toen in Amerika) de notulen maakte. Met ingang van 1 september '44 was het mr. dr. G. J. van Heuven Goedhart die ze bijhield. Pas van 17 april '45 af werden de notulen door ambtenaren gemaakt: òf door kapitein-luitenant-ter-zee J. W. F. Nuboer òf door mr. C. Droogleever Fortuyn – zij werden van die datum af ook gestencild en onder de ministers verspreid.

³ BG-Amsterdam, dossier-de Geer: p.v., 25 okt. 1946, p. 4.